

СТАВОВИ САВЕЗА САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ НА ПРЕДЛОЖЕНЕ ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Одредба	Ставови синдиката
<p>1. Услови за стицање права на старосну пензију</p>	<p>Савез самосталних синдиката Србије сматра да треба задржати постојеће решење из члана 19. тачка 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, из прелазних одредби члана 69. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, у смислу да се старосна граница за одлазак у пензију повећава од 2008. до 2011. године. Према овим одредбама услови за одлазак у пензију у 2010. години су 64 године и 6 месеци (мушкарац), односно 59 година и 6 месеци (жена) и најмање 17 година пензијског стажа. Од 2011. године примењивао би се члан 19. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању у смислу да мушкарац иде у пензију кад наврши 65 година живота, а жена 60 година живота и најмање 15 година стаж осигурања.</p> <p>Савез самосталних синдиката Србије против је постепеног подизања захтеваног стажа за жене са 35 на 38 година, из разлога што је предложено постепено повећање старосне границе за пун стаж са 53 на 58 година живота.</p>

<p>2. Услови за стицање права на породичну пензију</p>	
<p>3. Стаж осигурања са увећаним трајањем ("бенифицирани стаж")</p>	<p>Савез самосталних синдиката Србије сматра да када је у питању утврђивање услова одласка у старосну пензију рудара у јамској експлоатацији угља:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да треба задржати решење садржано у важећем Закону о пензијско-инвалидском осигурању, - да запослени могу да буду пензионисани када наврше четрдесет година радног стажа (као што је то случај нпр. у Словенији). <p>Образложење:</p> <p>Рударско-геолошки услови у лежиштима угља у Србији, због својих специфичности, не омогућавају примену савремених метода откопавања, те су због тога у нашим угљенокопима у примени методе откопавања које се често свде на искључиву примену мануелног рада. У току пуног радног времена, и поред примене прописаних мера заштите на раду, рудари су изложени штетним утицајима на њихово здравље и професионалну радну способност.</p> <p>Штетни утицаји на здравствено стање и професионалну радну способност проузроковани су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - психичким стресовима при манифестовању непредвидивих процеса и појава у јамама, у случајевима појединачне и колективне незгоде и несреће; - изложености промењивим микроклиматским условима при раду и боравку у затвореним просторијама са вештачком и смањеном расветом; - радом у запрашеном простору, често са смањеним садржајем кисеоника, удисању штетних и опасних гасова, повећаном влагом, промајом, буком, вибрацијом, променом бараметарског притиска, повишеној, односно сниженој температури, изузетним напрезањем чула слуха и вида,

	<p>напрезањем удова при кретању кроз јамске просторије, држањем тела у погнутом положају због скучености простора и често мале висине јамских просторија.</p> <p>Због често непредвидивих процеса и појава у јамама (изненадни продор јамске воде, појаве јамских пожара, повећана концентрација штетних и опасних гасова, изненадна зарушавања јамских просторија и др.) те ради санације истих, од запослених се захтева учешће у акцијама у времену које је без ограниченог трајања.</p> <p>Наведени напори и тешки услови рада рудара у току радног века проузрокују честа обољења, смањења радне способности и инвалидност. Предложене измене Закона у великој мери девалвирају бенефицирани радни стаж и делују нестимулативно на постојеће раднике, као и на запошљавање нових радника.</p> <p>Пример: Уколико је запослени започео бенефицирани радни стаж (12/18) са 53 године старости имао би 49,5 година стажа.</p>
<p>4.Услови за стицање и коришћење права на старосну пензију код одређених категорија осигураника (МУП, БИА)</p>	
<p>5.Додати стаж за жене</p>	<p>Савез самосталних синдиката Србије против је смањивања додатог стажа за жене са 15% на 6% (постепено до 2019. године).</p>
<p>6.Смањење највише пензије</p>	
<p>7.Формула за усклађивање пензије</p>	<p>Савез самосталних синдиката Србије против је предложене формуле за усклађивање пензија и општег бода.</p>

	<p>Предлажемо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да се вредност општег бода усклађује два пута годишње са кретањем зараде у претходном шестомесечном периоду. 2. Да се усклађивање пензија врши са кретањем трошкова живота и просечне зараде запослених на територији Републике у предходних шест месеци, у пеоценту који представља збир 50% процента раста трошкова живота и 50% процента раста зарада (тзв. швајцарска формула). 3. Да просечна пензија у осигурању запослених не може бити нижа од 60% просечне зараде у Републици без пореза и доприноса, а у случају да се то деси, да се врши ванредно усклађивање.
<p>8. Ванредно усклађивање најниже пензије (у осигурању запослених и осигурању самосталних делатности)</p>	<p>Савез самосталних синдиката Србије предлаже: ванредно усклађивање најнижег износа пензије два пута годишње уколико тај износ буде нижи од 25% просечне зараде без пореза и доприноса у Републици.</p>
<p>9. Пољопривредници</p>	
<p>10. Најнижи износ пољопривредне пензије</p>	
<p>11. Поновно увођење новчане накнаде за помоћ и негу другог лица у систем ПИО</p>	
<p>12. Увођење војних осигураника у систем ПИО</p>	

ПИТАЊА КОЈА НИСУ УРЕЂЕНА ЗАКОНОМ О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Одредба	Ставови синдиката
<p style="text-align: center;">1. Увођење института преостале радне способности</p>	<p>Закон о пензијском и инвалидском осигурању, у члану 21., појам инвалидност дефинише као: „... <i>потпуни губитак радне способности због промена у здравственом стању проузрокованих повредом на раду, професионалном болешћу, повредом ван рада или болешћу, које се не могу отклонити лечењем или медицинском рехабилитацијом.</i>“</p> <p>Потпуни губитак радне способности, према овом закону, основ је за стицање права на инвалидску пензију.</p> <p>Закон о пензијском и инвалидском осигурању, под појмом инвалидност, као што видимо, није обухватио смањење радне способности, већ само њен потпуни губитак.</p> <p>Чланом 78. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2005. године, прописано је да ће се посебним законом уредити услови и начин за стицање права по основу делимичне инвалидности за осигуранике запослених и осигуранике самосталних делатности, што до данас није учињено.</p> <p>Схватање инвалидности као потпуног губитка радне способности у несагласности је са Законом о раду, односно са чл. 12. („запослени има ... и друга права у случају болести, смањења или губитка радне способности из старости...“) и 101. („послодавац је дужан да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности“).</p> <p>Неодговарајуће дефинисање појма инвалидности за последицу, поред осталог, има да инвалиду рада II категорије, који ради скраћено радно</p>

	<p>време тј. четири сата, накнада коју исплаћује Фонд ПИО припада само за дане проведене на раду, а не и за дане привремене неспособности за рад. Тако на пример, запослени чија укупна месечна примања износе 40.000 динара за време привремене спречености за рад остварује примања само од стране послодавца код кога је запослен и то у износу од само 14.950 динара.</p> <p>Неопходно је приликом измена и допуна Закона о пензијском и инвалидском осигурању извршити категоризацију инвалидности и уредити институт преостале радне способности. Основу система инвалидског осигурања морају представљати мере које се морају предузети у циљу отклањања опасности од настанка инвалидности, а инвалидска пензија треба да представља крајњу меру заштите осигураника.</p>
<p>2. Породична пензија (допуна члана 32.)</p>	<p>У члану 32. додаје се став 2 који гласи: „Изузетно од одредбе става 1. овог члана лица потпуно лишена пословне способности сматрају се издржаваним члановима породице умрлог осигураника, односно корисника права на пензију.</p> <p>Образложење: Према важећем Закону, деци трајно неспособној за самосталан живот и рад трајно се искључује могућност остваривања права на породичну пензију уколико су у моменту смрти родитеља примања члана породице чак и за 1 динар била већа од износа најниже пензије.</p>
<p>3. Пензионисање запослених који су проглађени технолошким вишковима</p>	<p>У складу са Одлуком о утврђивању Програма за решавање вишка запослених у процесу рационализације, реструктурирања и припреме за</p>

	<p>приватизацију („Сл. гласник РС 64/05 и ... 15/09) у Републици Србији велики број вишка запослених проглашен је технолошким вишком, који су имали мање од две, односно пет година за остваривање права на пензију.</p> <p>За запослене којима недостаје две године до пензије исплаћује се отпремнина у складу са Законом о раду, код раскида уговора о раду и месечна накнада код Националне службе за запошљавање, до стицања првог услова за пензију.</p> <p>За запослене којима недостаје пет година до пензије исплаћује се посебна новчана накнада и то шестоструки износ просечне бруто зараде у привреди Републике Србије, једнократно код отказа уговора о раду и посебна новчана накнада у ратама (60% просечне бруто зараде у привреди Републике Србије) преко Националне службе за запошљавање, онолико месеци колико запосленом остаје до стицања првог услова за пензију.</p> <p>Сматрамо да предстојеће измене Закона о пензијском и инвалидском осигурању не би смеле да се односе на запослене који су проглашени технолошким вишком, у складу са програмом Владе. Наиме, у прелазним одредбама Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању обавезно треба да се налази члан по коме се одредбе тога закона, које се односе на услове за остваривање права на старосну пензију, не односе на ова лица.</p>
<p>4. Примедбе начелног карактера</p>	<p>Савез самосталних синдиката Србије подржава реформу система пензијско-инвалидског осигурања, међутим сматра да та реформа не може искључиво бити усмерена на расходну страну, односно на смањивање стечених права осигурањих лица, већ да она треба да обухвати и приходну страну, тј. питања раста бруто друштвеног производа, повећања</p>

запослености, наплате доприноса и др.

Савез самосталних синдиката Србије посебно се залаже за:

1. **ефикаснију контролу и наплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање** (стварном применом одредби Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање и Закона о пореском поступку и администрацији и њиховим одговарајућим изменама);

2. **изградњу одговарајућих контролних механизма ради смањења сиве економије**, и у том циљу одговарајуће измене важеће законске регулативе;

3. што хитније **формирање Централног регистра обвезника доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање и корисника**;

4. одговарајуће измене у Закону о пензијском и инвалидском осигурању, **како запослени који одлази у пензију не би сносио последице уколико његов послодавац није уплаћивао допринос за пензијско и инвалидско осигурање**;

5. **утврђивање власништва над лечилиштима, бањама и другом непокретном имовином** намењеној повећању стандарда пензионера и уступање те имовине на управљање Републичком фонду ПИО;

6. **враћање дела средстава од коришћења и приватизације објеката за чију су изградњу коришћена средства Републичког фонда ПИО**;

7. постојање обавезе послодавца да изврши уплату доприноса за **пензијско и инвалидско осигурање на најнижу порописану основицу** за запослене до 30-тог у месецу, **иако не изврши исплату зараде** (у 2006. години ова обавеза је укинута).